

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/11/2018
Identifikačné číslo spisu: 6113226867
Dátum vydania rozhodnutia: 12.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6113226867.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Union zdravotná poisťovňa, a. s., Bajkalská 29/A, Bratislava, IČO: 36 284 831, zast. Kinstellar s.r.o., Hviezdoslavovo námestie č. 13, Bratislava, proti žalovanému Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a. s., Cesta k nemocnici 1, Banská Bystrica, IČO: 366 44 331, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Laššák, s. r. o., Rudlovská cesta 33, Banská Bystrica, o určenie neplatnosti výpovede zo zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob/92/2015-207 z 12. augusta 2015, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 63Cb/211/2013-170 z 27. novembra 2014 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti výpovede žalovaného zo dňa 28. júna 2013, ktorou vypovedal účastníkmi uzatvorenú zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti č. 5001NVSC000106 zo dňa 12. februára 2007 v znení jej dodatkov 1 až 14. Súčasne žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 335,47 € k rukám jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie vyslovil záver, že žalobca v čase vyhlásenia rozsudku nemal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti výpovede zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti zo dňa 12. februára 2007 v znení jej dodatkov 1 až 14, ktorej platnosť uplynula dňa 30. júna 2014. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 111/2008 zo dňa 30. júna 2009 zdôraznil, že určovacia žaloba má preventívny charakter a má miesto tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, ak k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, t. j. najmä v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie, než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu, tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov

účastníkov konania. Uplynutím lehoty platnosti zmluvy dňom 30. júna 2014 - podľa názoru súdu prvej inštancie - pominul stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu a preto nie je daný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení. Keďže zákon poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti neukladá tiež ani povinnosť preukazovať výpovedný dôvod, takéto preukazovanie nemôže byť potom ani podmienkou platnosti výpovede zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. S poukazom na obsah novej zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, uzatvorenej dňa 1. júla 2014, v ktorej si zmluvné strany neupravili podmienky pre podanie platnej výpovede nad rámec zákona, súd prvej inštancie konštatoval neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení po uplynutí platnosti zmluvy zo dňa 12. februára 2007. O náhrade trov konania rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 43Cob/92/2015-207 z 12. augusta 2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 84,29 €. S poukazom na § 80 písm. c/ OSP zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nemal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti výpovede žalovaného, pretože účastníkmi uzatvorená zmluva, ktorú žalovaný vypovedal, už zanikla a to uplynutím času, nakoľko bola uzatvorená na dobu určitú. Keďže platnosť a účinnosť zmluvy už skončila, nemôže dôjsť k ďalším sporom, týkajúcim sa platnosti alebo neplatnosti jej ukončenia. Ďalej odvolací súd konštatoval, že samotná existencia zákonného nároku žalovaného voči žalobcovi na náhradu prípadnej ujmy, ktorá by vznikla v súvislosti s nariadeným predbežným opatrením, nepostačuje na preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu. Ak sa žalovaný domnieva, že mu ujma vznikla, musí svoj nárok uplatniť žalobou na súde, ktorý predbežné opatrenie nariadil. Pokiaľ sa súd prvej inštancie - z pohľadu odvolacieho súdu - zaoberal nadbytočne v odôvodnení rozsudku zákonnou úpravou predmetného výpovedného dôvodu, ako aj úpravou výpovedného dôvodu podľa novej zmluvy, nespôsobuje to zmätočnosť rozsudku a ani nejasnosť dôvodu, pre ktorý bola žaloba zamietnutá. Súd prvej inštancie chcel zrejme len poukázať na to, že je vecou dohody zmluvných strán, či a akým spôsobom - v súvislosti s podmienkami uplatňovania výpovedného dôvodu - upravia v zmluve vzájomné práva a povinnosti, vyplývajúce zo zákona. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP.

4. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Z jeho obsahu vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP tvrdiac, že postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže súdy sa nedôvodne odmietli zaoberať jeho žalobou. Za nesprávny označil záver súdov, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Namietal, že existencia zákonného nároku žalovaného voči žalobcovi na náhradu ujmy spôsobenej predbežným opatrením je dostatočná na preukázanie naliehavého právneho záujmu. Situácia, kedy existuje neistota ohľadom podmienok pre platnú výpoveď zmluvy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v zmysle § 7 ods.15 písm. b/ zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach vytvára priestor pre zneužívanie takéhoto výpovedného dôvodu zo strany žalovaného. Tým, že sa súdy odmietli žalobou zaoberať, existujúci stav neistoty prehľadili, čo motivuje žalovaného pokračovať v nezákonnom konaní. Za dostatočný právny záujem označil tú skutočnosť, že musí znášať trovy konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s dôvodne podanou žalobou. Tým, že súd prvej inštancie sa zaoberal otázkami, ktoré priamo súvisia s posúdením veci, pričom odvolací súd sa správnosťou tohto právneho záveru nezaoberal konštatujúc, že súd prvého stupňa išiel nad rámec jeho povinností, odňal žalobcovi právo, aby sa k správnosti záverov prvostupňového súdu vyjadril aj odvolací súd.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť považujúc postup oboch súdov za zodpovedajúci zákonu a umožňujúci žalobcovi uplatňovať všetky jeho procesné práva. Keďže žalobca podal voči žalovanému žalobu o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je podľa § 80 písm.

c/ OSP, je základom prípustnosti takejto žaloby preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Vo vyjadrení ďalej uviedol, že súd nie je povinný poskytovať účastníkom výklad právnych predpisov, aj keď tieto môžu byť zo subjektívneho pohľadu niektorého z účastníkov nejasné. Za nedôvodnú označil aj námietku žalobcu týkajúcu sa náhrady trov konania, keďže nárok na náhradu trov je jednoznačne upravený v § 142 až § 151a OSP.

6. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že dovolanie bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 22. októbra 2015. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. - Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania, ktoré sa na ňom začalo do 30. júna 2016 (§ 470 odsek 4 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) zastúpená v súlade s § 429 odsek 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

8. Podľa ustanovenia § 470 odsek 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť od 1. júla 2016 platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 odseku 2, vety prvej CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (t. j. za účinnosti OSP), dovolací súd v zmysle ustanovenia § 470 odsek 2 CSP prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236 a nasl. OSP, teda podľa procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď toto dovolanie bolo podané.

9. Podľa § 236 odsek 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

10. V predmetnej veci rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom a odvolací súd na základe odvolania žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Prípustnosť dovolania preto z ust. § 238 OSP nevyplýva.

11. V preskúmvanej veci dovolateľ v dovolaní neuviedol žiadny dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 odsek 1 písm. a/ až e/ a písm. g/ OSP, pričom existenciu takejto vady ex lege nezistil ani dovolací súd.

12. Dovolateľ v dovolaní výslovne namietal vadu podľa ustanovenia § 237 odsek 1 písm. f/ OSP tvrdiac, že postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu sa mu ako účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom (zakladajúcu zároveň aj dovolací dôvod podľa § 241 odsek 2 písm. a/ OSP). Túto vadu dovolateľ videl v tom, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd sa odmietli zaoberať žalobou vo veci samej po tom, čo dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Dovolateľ ďalej poukazoval na to, že hoci súd prvej inštancie žalobu zamietol pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu, na inom mieste odôvodnenia rozsudku sa vyjadril aj k otázkam, ktoré priamo súvisia s posúdením veci samej. Keďže odvolací súd konštatoval, že vyjadrením právneho názoru vo veci samej súd prvej inštancie išiel nad rámec jeho povinností a preto sa nezaoberal vecnou správnosťou vysloveného právneho názoru súdu prvej inštancie, žalobca sa domnieva, že týmto postupom mu bolo odňaté právo, aby sa k správnosti záverov súdu prvej inštancie vyjadril odvolací súd.

13. Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle ustanovenia § 237 odsek 1 písm. f/ OSP rozumie taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho subjektívnych práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska citovaného ustanovenia významná ide

vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecnými záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Do práva účastníka na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi (IV. ÚS 252/04).

13.1. Dovolací súd - vychádzajúc z obsahu dovolania - dospel k záveru, že skutočnosti namietané žalobcom nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom, nakoľko žalobca v skutočnosti vyjadruje nesúhlas s právnym posúdením veci, teda napáda vecnú správnosť rozhodnutí. Pokiaľ teda obsah dovolania žalobcu smeruje k argumentu, že k procesnej vade konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci súdmi, tak dovolací súd považuje za potrebné k tomu uviesť, že ustanovenie § 237 odsek 1 písm. f/ OSP dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením, obsiahnutým v napadnutom rozhodnutí. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ OSP, pretože právnym posudzovaním veci súd neporušuje žiadnu procesnú povinnosť, vyplývajúcu mu zo zákona a ani žiadne procesné právo účastníka. V rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa konštantne uvádza, že možnosť konať pred súdom sa účastníkovi neodníma tým, že súd vec z hľadiska hmotnoprávneho nesprávne právne posúdi (viď R 54/2012, 1Cdo/62/2010, 3Cdo/53/2011, 7Cdo/26/2010, 3Cdo/48/2012, 2Cdo/97/2010).

13.2. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je relevantný dôvod, ktorým možno však úspešne odôvodniť len procesne prípustné dovolanie (§ 241 odsek 2 písm. c/ OSP), pričom nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá prípustnosť dovolania, o prípad ktorý ide aj v posudzovanej právnej veci. Dovolanie bolo aj v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pretože pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmaniu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

14. Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady tvrdenej dovolateľom v zmysle ustanovenia § 237 odsek 1 písm. f/ OSP, pričom dovolací súd nezistil ani existenciu inej vady v zmysle ustanovenia § 237 odsek 1 OSP a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva ani z ustanovenia § 238 OSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP bez toho, aby sa zaoberal preskúmaním vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 odsek 3, veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 odsek 2 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.